

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๑๐

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้รับจ้างงอมิได้ใช้สิทธิหรือใช้สิทธิแต่ยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นกำหนดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ หากเป็นการขายโดยปลอดจ้างงอมิได้ใช้สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๒๔/๒๕๖๔

ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ เป็นการบัญญัติถึงวิธีการที่จะได้รับชำระหนี้หรือได้รับ ส่วนแบ่งจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินจ้างงอมิ กล่าวคือ ผู้รับจ้างงอมิทรัพย์สิน อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายหรือจำหน่าย ขอให้มีการชำระหนี้ตามข้อ (๑) (ก) หรือ (ข) อาทิเช่น ร้องขอให้เอาทรัพย์สินจ้างงอมิหลุดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๙ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ (๑) (ก) ได้เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่ผู้รับจ้างงอมิได้ใช้สิทธิหรือใช้สิทธิแต่ยื่นคำร้องขอยื่นพ้นกำหนดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ แม้ศาลขอที่จะยกคำร้องขอของผู้รับจ้างงอมิเสียได้ก็ตาม ก็ไม่กระทบถึงสิทธิการบังคับคดีอื่นที่ผู้รับจ้างงอมิอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินที่จ้างงอมิได้ตาม มาตรา ๓๒๒ สิทธิของผู้รับจ้างงอมิหาได้ระงับไปไม่ เพราะสัญญาจ้างงอมิจะระงับ ล้มไปก็เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๔ เท่านั้น จ้างงอมิเป็นทรัพย์สินสิทธิ ย่อมติดไปกับตัวทรัพย์สินเสมอ

กรณีจ้างงอมิอสังหาริมทรัพย์ บทบัญญัติ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ เป็นการบัญญัติให้ ผู้รับจ้างงอมิยื่นคำร้องขอก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดก็เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับ คดีจะได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามเจตนาของผู้รับจ้างงอมิ การที่ผู้รับจ้างงอมิไม่ได้ยื่นคำร้อง ขอต่อศาลก่อนเอาทรัพย์สินจ้างงอมิออกขายทอดตลาด จึงหาเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างงอมิหมดสิทธิ ในฐานะผู้รับจ้างงอมิไม่ เพราะเมื่อเอาทรัพย์สินจ้างงอมิออกขายทอดตลาดหากเป็นการขาย โดยการปลอดจ้างงอมิแล้ว ก็ต้องชำระหนี้จ้างงอมิให้แก่ผู้รับจ้างงอมิก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๒ หากเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดโดยจ้างงอมิติดไป การบังคับคดี แก่ทรัพย์สินจ้างงอมิก็ได้ถูกกระทบกระทั่งถึงสิทธิจ้างงอมิตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ ผู้ซื้อทรัพย์สิน จ้างงอมิติดไปก็ต้องชำระหนี้จ้างงอมิที่ติดไปกับตัวทรัพย์สินนั้น แม้ผู้รับจ้างงอมิจะไม่ได้ ใช้สิทธิ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๔ การบังคับคดีย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิของ เจ้าหนี้จ้างงอมิซึ่งอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๒๒ ทั้งนี้

หากผู้รับจ้างนอกระบบบังคับจ้างนอกระบบก็ต้องปฏิบัติ ตาม ป.พ.พ. บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๒ หมวด ๔ และฟ้องผู้รับโอนทรัพย์สินจ้างนอกระบบเป็นจำเลยเพื่อให้ผู้รับโอนทรัพย์สินจ้างนอกระบบเป็นลูกหนี้ ตามคำพิพากษาต่อไปซึ่งการขายทอดตลาดโดยจ้างนอกระบบติดไป หากผู้รับจ้างนอกระบบมีได้ร้องขอ ต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินจ้างนอกระบบออกขาย เพื่อขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี นำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินจ้างนอกระบบนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น หรือผู้รับจ้างนอกระบบไม่ได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นเพื่อขอให้ตนได้รับส่วนแบ่งเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ผู้รับจ้างนอกระบบยอมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ดังนั้น เมื่อได้ยึดและขายทอดตลาดที่ดิน ซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็น ผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยปลอดจ้างนอกระบบและผู้ร้องเป็นผู้ซื้อได้ แม้ผู้ร้องจะไม่ได้ยื่นคำร้อง ต่อศาลก่อนเอาทรัพย์สินจ้างนอกระบบดังกล่าวออกขายทอดตลาดก็หาเป็นเหตุให้ผู้ร้องหมดสิทธิ ในฐานะผู้รับจ้างนอกระบบไม่ เมื่อเป็นการขายทรัพย์สินจ้างนอกระบบโดยการปลอดจ้างนอกระบบแล้ว จึงต้อง ชำระหนี้จ้างนอกระบบให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับจ้างนอกระบบก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๒

คำถาม คู่ความตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและศาลมีคำพิพากษา ตามยอม หากคู่ความฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความและ คำพิพากษตามยอม อีกฝ่ายหนึ่งจะนำคดีมาฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาประนีประนอม ยอมความซึ่งศาลได้มีคำพิพากษตามยอมเป็นคดีใหม่ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๘/๒๕๖๕

โดยผลของสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมคดีก่อน หากโจทก์ทั้งสองได้ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษา ตามยอม โดยนำเงินชำระให้แก่จำเลยครบแล้ว โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นจำเลยในคดีก่อนยอม อาศัยสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมคดีก่อนเรียกร้องให้จำเลย ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีก่อนจดทะเบียนไต่ถอนจ้างนอกระบบและสงมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินจ้างนอกระบบ แก่โจทก์ทั้งสองได้ และจำเลยยอมมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนไต่ถอนจ้างนอกระบบและสงมอบต้นฉบับ โฉนดที่ดินจ้างนอกระบบแก่โจทก์ทั้งสอง จึงถือว่าโจทก์ทั้งสองเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้จากจำเลยโดยอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ส่วนจำเลย ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้แก่โจทก์ทั้งสองโดยอยู่ในฐานะ

ลูกหนี้ตามคำพิพากษาดาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ทั้งสองเห็นว่า ตนได้ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาดามยอมโดยชำระเงินให้ แก่จำเลยแล้ว จำเลยไม่ยอมจดทะเบียนไต่ถอนจำนองและส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดิน ที่จำนองแก่โจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีแก่จำเลยตาม สัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาดามยอมซึ่งเป็นคำร้องขอที่เสนอ เกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ซึ่งคำร้องขอนั้นจำต้องมี คำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้องซึ่งต้องร้องขอ เข้าไปในคดีเดิมตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๗ (๒) อันเป็นการร้องขอให้ศาลชั้นต้นดำเนินการ ในชั้นบังคับคดีในคดีก่อนโดยไต่สวนข้อโต้แย้งของโจทก์ทั้งสองและจำเลยเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาดามยอม หากได้รับความตามข้ออ้างของ โจทก์ทั้งสอง ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะมีคำสั่งกำหนดวิธีการบังคับคดีแก่จำเลยตามบทบัญญัติ ว่าด้วยการบังคับคดีในนี้กระทำการตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๓๕๗ และ มาตรา ๓๕๘ หากไม่ได้ความดังกล่าวศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะยกคำร้องของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองไม่อาจนำข้อพิพาทในชั้นบังคับคดีดังกล่าวมาฟ้องร้องจำเลยให้รับผิดชอบ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งได้มีคำพิพากษาดามยอมเป็นคดีใหม่ได้ โจทก์ ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษายกฟ้องโจทก์ทั้งสองได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบ มาตรา ๒๔๖ และ ๒๕๒

คำถาม กรมสรรพากรยึดที่ดินของผู้ค้างชำระค่าภาษีอากร หลังจากนั้นผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวโดยการครอบครองปรบักษ์ และศาลมีคำสั่งให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องและผู้ร้องได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการ จดทะเบียนให้ผู้ร้องถือกรรมสิทธิ์แล้ว ดังนี้ กรมสรรพากรจะยื่นคำร้องขอต่อศาลเพิกถอน คำสั่งเพื่อให้ที่ดินกลับมาเป็นของผู้ค้างชำระภาษีอากรตามเดิมได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๑/๒๕๖๕

ผู้ร้องสอดอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่ง ป.รัชฎากร ยึดที่ดินพิพาทของ ร. เพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ค่าภาษีอากรค้างก่อนที่ผู้ร้องจะยื่นคำร้องขอให้มิ

คำสั่งว่าผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทของ ร. โดยการครอบครองปรบักษ์เป็นคดีนี้ ทั้งนี้ ป.ร.ษฎากร มาตรา ๑๒ วรรคสอง บัญญัติว่า "เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้างให้ อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจ ดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้" และตาม ป.ร.ษฎากร มาตรา ๑๒ ทวิ ได้บัญญัติบังคับไว้ว่า "เมื่อได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๒ แล้ว ห้าม ผู้ใดทำลายย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ดังกล่าว" บทบัญญัติตาม ป.ร.ษฎากรนี้เป็นบทบัญญัติพิเศษให้อำนาจแก่เจ้าพนักงาน ที่จะเรียกเก็บภาษีอากรค้างได้ โดยสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินได้เอง โดย ไม่จำเป็นต้องนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาล และเมื่อมีคำสั่งยึดหรืออายัดแล้ว บุคคลใดจะทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดดังกล่าวไม่ได้ สิทธิของผู้ร้องสอดคล้องตาม ป.ร.ษฎากร จึงถือได้ว่าเป็นสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจ ร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย

ผู้ร้องนำคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้อง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ ไปแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อดำเนินการขอเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน เป็นชื่อของผู้ร้อง ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการในชั้นบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งหาก เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการให้ยอมจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดจึงเป็น ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและถูกโต้แย้งสิทธิที่จะร้องขอเข้ามา ในชั้นบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๑) แม้ว่าในคดีนี้ ผู้ร้องจะได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการจดทะเบียนที่ดินให้ผู้ร้องถือกรรมสิทธิ์แล้ว แต่ก็ปรากฏว่าเป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ผู้ร้องสอดได้ยึดที่ดินพิพาทไว้แล้ว ตาม ป.ร.ษฎากร มาตรา ๑๒ อันมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การจดทะเบียนที่ดินนั้น ชอบหรือไม่ ชอบที่ศาลชั้นต้นจะรับคำร้องขอของผู้ร้องสอดไว้เพื่อดำเนินการได้สวนและ วินิจฉัยถึงข้อโต้แย้งสิทธิของผู้ร้องสอดในชั้นบังคับคดีให้ตามรูปคดีต่อไป

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ